

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETTujen LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN HUOMIOON OTTAMINEN ARVIOINTISELOSTUKSESSA

Lausunto	Lausunnon huomioon ottaminen
<p>Hausjärven kunta, kunnanhallitus Arviointiohjelmasta ei selviä, onko reittisuuden 1 kaksi teknistä vaihtoehtoa tarkoitus arvioida erikseen mahdollisessa Mäntsälän Sähkö Oy:n hankkeessa, vai kuuluuko se tähän hankkeeseen.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on käsitelty molemmat reittisuuden 1 tekniset vaihtoehdot liittyen Mäntsälän Sähkö Oy:n hankkeeseen (Tekniset vaihtoehdot P0 ja P1).</p>
<p>Hollolan kunta Kunnan hallituksella ja kunnan teknisellä lautakunnalla ei ole huomautettavaa YVA-ohjelmasta.</p>	
<p>Hämeen liitto Hämeen liiton mukaan arviointiohjelmassa esitetty johdon sijainti on maakuntakaavan mukainen. Ohjelma antaa asianmukaisen kuvan ympäristöstä ja arvioitavista vaikutuksista.</p>	
<p>Keski-Uudenmaan ympäristökeskus Arviointiohjelmassa ihmisiin kohdistuvat terveysvaikutukset on esitetty yhtenä osana sosiaalisia vaikutuksia. Näin voimajohdoista mahdollisesti aiheutuvat terveysriskit jäävät vähempiarvoiseen asemaan.</p> <p>Säteilyturvakeskuksen julkaisussa vuodelta 2011 on annettu jatkuva 0,4 µT:n magneettikentän tiheys raja-arvosuositukseksi asuntojen, päiväkotien ja muiden lapsille tarkoitettujen tilojen rakentamiselle voimajohtojen läheisyyteen. Tämä tarkoittaisi 100 metrin suojavaoähykettä asuinrakennuksiin 400 kV:n voimalinjoilla. Näistä suositusarvoista ja etäisyyksistä ei puhuta ohjelmassa lainkaan.</p> <p>Terveysvaikutusten osalta arviointiohjelman lähdeluettelo on päivittämättä ja perustuu osin vanhentuneeseen tietoon. Lähdeluettelosta puuttuu merkittäviä julkaisuja.</p>	<p>Terveysteen kohdistuvat vaikutukset on muita osa-alueita vastaavasti arvioitu YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vaikutusarvio on esitetty arviointiselostuksen kohdassa 9.4 ja 9.5.</p> <p>Altistuminen sähkömagneettisille kentille on arvioitu lähtökohtaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksen (294/2002) mukaisesti. Esiin on tuotu tutkimusviitteet magneettikenttien mahdollisista vaikutuksista selvästi pienemmilläkin altistumistasoilla kuin mitä STM:n asetuksen suosittelemat enimmäisarvot ovat.</p> <p>Arviointiselostuksen lähdeluettelo on päivitetty ajantasaiseksi.</p>
<p>Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo Vaihtoehtojen läheisyydessä tiedossa olevat paikallisesti arvokkaiksi luokitellut rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet esitetään lisättäväksi selostukseen. Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on otettu huomioon suunnitelma-asiakirjoissa. Orimattilan seutu Porvoonjokilaaksossa on tunnettua kivikautisten asuinpaikkojen esiintymisaluetta, eikä kaikkia potentiaalisia kohteita ole viranomais töiden tai eri toimijoiden tutkimushankkeissa kuitenkaan selvitetty. Tämän vuoksi arkeologinen inventointi</p>	<p>Kohteet on lisätty arviointiselostukseen ja otettu huomioon arviointityössä kohdassa 7. Arkeologinen inventointi toteutetaan jatkosuunnitteluun päätyvän reittivaihtoehdon kohdalla.</p>

Lausunto	Lausunnon huomioon ottaminen
<p>on mahdollisesti tarpeellinen.</p> <p>Liikennevirasto YVA-selostuksessa tulisi arvioida hankkeen rakentamisen aikaiset vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen, sekä mahdolliset vaikutukset liikenneverkon kehittämiseen tulevaisuudessa (esim. pylväiden sijoittuminen). YVA-selostuksessa olisi hyvä käydä ilmi, edellyttääkö uuden voimajohdon rakentaminen tai vanhan purkaminen liikennekatkoja tai erityisjärjestelyjä maantie- tai rautatiealueella. Selostuksessa olisi hyvä mainita keskeiset liikenneväylät, joiden kanssa suunniteltu voimajohto risteää.</p> <p>Voimajohdon rakentamisessa rautatien poikki tulee ottaa huomioon raideliikenneturvallisuus. Rataa ylitettäessä tulee noudattaa Liikenneviraston ohjeita ja voimajohdon sijoituessa rautatiealueelle sille tulee hakea Liikennevirastolta risteämislupa.</p> <p>Maanteihin liittyen tulee olla yhteydessä ELY-keskuksen L-vastuualueeseen, joka lausuu niihin liittyvistä reunaehdoista tarkemmin. Maantien kanssa risteävän voimajohdon suunnittelussa ja rakentamisessa tulee noudattaa Liikenneviraston ohjetta. Koska kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kantaverkkohanke, ei suunnitellulle voimajohdolle tarvitse hakea erillistä tien ylitys- tai alituslupaa, vaan lupakäsittely hoituu ELY-keskuksen lausunnoilla lunastuslain mukaisen menettelyn yhteydessä.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on tarkasteltu vaikutukset liikenteeseen sekä liikenneturvallisuuteen. Keskeiset liikenneväylät on mainittu selostuksessa.</p> <p>Jatkosuunnitteluun valittavan vaihtoehdon osalta huomioidaan jatkosuunnittelun yhteydessä raideliikenneturvallisuus sekä Liikenneviraston ohjeet ja lupatarpeet.</p> <p>Ohjeistus on tiedostettu otettavaksi huomioon tarvittavalla tavalla jatkosuunnittelussa.</p>
<p>Museovirasto Hausjärveltä voimajohtohankkeen linjaukselta ei ole tällä hetkellä tiedossa yhtään muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännettä, mutta sen lähistöltä on löydetty useita, erityisesti kivikautisia ns. irtolöytöjä. Museovirasto pitää muinaismuistolain 13 pykälän mukaista arkeologista inventointia tarpeellisena Hausjärvellä. Mikäli Maakuntamuseo (Lahden kaupunginmuseo) pitää omassa arvioinnissaan inventointia välttämättömänä Päijät-Hämeessä ja Mäntsälässä, on työ syytä yhdistää koko matkalla.</p> <p>Inventointiraportti tulee toimittaa sekä maakuntamuseolle että museovirastolle.</p>	<p>Arkeologinen inventointi toteutetaan, kun tiedossa on jatkosuunnitteluun päätyvä reittivaihtoehto.</p>
<p>Orimattilan kaupunki Tekninen lautakunta pitää tärkeänä sitä, että voimajohdon Hennan keskustan kiertävät</p>	<p>Vaikutukset nykyiseen asutukseen on otettu huomioon suunnittelussa. Hennan alueen pohjoispuolelta kiertävä reittivaihtoehto hylättiin</p>

Lausunto	Lausunnon huomioon ottaminen
<p>vaihtoehdot selvitetään. Reitti on suunniteltava siten, että se mahdollisimman vähän aiheuttaa haitallisia vaikutuksia olemassa olevalle asutukselle.</p> <p>Pennalan sähköaseman läheisyydessä on voimajohtoreitin suunnittelussa huomioitava yleiskaavan mukaisen teollisuus- ja työpaikka-alueen myöhempi suunnittelu.</p> <p>Lisäksi on tarpeen mukaan tarkasteltava YVA-ohjelmavaiheen aikana esille nousseita uusia reittivaihtoehtoja. Erityisesti kaupunki pyytää selvittämään Tekemäjärven pohjoispuolista vaihtoehtoa. Kaupunki pyytää myös selvitystä siitä, mikä on vaikutus tai vaihtoehdot sille, jos 110 kV jää nykyiselle paikalleen ja uusi 400 kV kulkisi muualta. Tarkasteluun tulee ottaa myös vaihtoehto, jossa vaihtoehdon 2A linjausta oikaistaan siten, että voimalinja siirretään Hennan kohdalla moottoritien ylitse kulkemaan asuinalueen ja teollisuusalueen välistä.</p>	<p>jatkosuunnittelusta teknisin perustein (ks. selostuksen kohta 4.3).</p> <p>Pennalan sähköasema-alue on nykyisin voimajohtojen risteyskohta ja osoitettu maankäytön pitkänaikavälin suunnitelmissa energiahuollon alueeksi. Sähköasema-alueen läheisyyden johtoreittisuunnittelussa on pyritty vähentämään hankkeen maankäyttövaikutuksia mainituille kaavavarauksille.</p> <p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p> <p>Jatkosuunnittelusta teknisin perustein toteuttamiskelvottomina karsituille vaihtoehdoille on esitetty perustelut (ks. selostuksen kohta 4.2 ja 4.3).</p>
<p>Päijät-Hämeen liitto Päijät-Hämeen liitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta. Lausunnossa muistutetaan, että jo vakiintunut asutus on otettava huomioon.</p>	<p>Vakiintunut asutus on otettu huomioon arviointityössä. Vaikutuksia asutukseen on käsitelty kohdassa 8.7 ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osassa kappaleessa 9.</p>
<p>Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä Terveystuojelun kannalta on tärkeää, että asumiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät vaikutukset tuodaan selkeästi esille arviointiselostuksessa. Hankkeen vaikutuksia väestöön ja elinympäristöön olisi suositeltavaa tarkastella kaikkien eri linjausvaihtoehtojen osalta erikseen, jolloin vaihtoehtojen vertailu tästä näkökulmasta olisi mahdollista.</p> <p>Pohjavesien osalta olisi suositeltavaa esittää mitä haittaa itse voimajohdoista ja toisaalta voimajohdon rakentamistöistä arvioidaan pohjavedelle olevan, ja miten näitä vaikutuksia voidaan ehkäistä/hallita.</p> <p>Orimattilan Hennassa tulisi huomioida maankäytön suunnitelmat, jotta ei synny tilannetta, jossa voimajohdon välittömään läheisyyteen sijoittuu asuintaloja, työpaikkoja, koulu-/päiväkotirakennuksia.</p>	<p>Arviointiselostuksessa asumiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät vaikutukset on käsitelty reittiosuuksittain ja vaihtoehdoittain.</p> <p>Voimajohdon vaikutukset pohjaveteen on kuvattu kohdassa 6.5.</p> <p>Hennan suunnitellun maankäytön suhde vaihtoehtoihin sekä vaikutukset on esitetty kohdassa 8.5. Fingrid on lausunut Hennan alueen kaavoituksesta voimajohtohankkeen ja Hennan hankkeen yhteensovittamiseksi. Voimajohtojen läheisyyteen ei haluta sellaista toimintaa, joka mahdollisesti lisää sähköturvallisuusriskiä tai jossa voimajohtojen läheisyys aiheuttaa esim. magneettikenttiin liittyviä pelkoja. Sähköverkko-yhtiöillä ei ole kuitenkaan juridisia oikeuksia rajoittaa rakentamista voimajohdon johtoalueen ulkopuolella.</p>
<p>Riihimäen seudun terveystakeskuksen Ympäristöterveysosasto Arviointiohjelmassa on esitetty, että voimajohto ei aiheuta terveydensuojelulain tarkoittamia vaikutuksia, vaan kyseessä ovat voimajohdon synnyttämien sähkö- ja magneettikenttien epäillyt</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu voimajohdon terveysvaikutukset kohdassa 9.4 ja 9.5. Esiin on tuotu myös tutkimusviitteet magneettikenttien mahdollisista vaikutuksista selvästi pienemmälläkin altistumistasoilla kuin mitä STM:n asetuksen (294/2002) suosittamat</p>

Lausunto	Lausunnon huomioon ottaminen
<p>terveysvaikutukset.</p> <p>Lausunnossa esitetään tiedoksi, että terveydensuojelulaissa on myös säteilyä ja muita vastaavia olosuhteita koskevia terveydellisiä vaatimuksia asuin- ja muille oleskelutiloille.</p>	<p>enimmäisarvot ovat.</p>
<p>Säteilyturvakeskus (STUK) STUK suosittelee, että voimajohtohanke ja asemakaava toteutetaan siten, että keskimääräinen magneettivuon tiheys 0,4 μT ei ylittyisi lasten pysyvään oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa (kodit, koulut, päiväkodit).</p> <p>Velvoittavaa säteilyturvallisuuteen perustuvaa estettä ei ole asemakaavan ja voimajohtohankkeen toteuttamiselle.</p>	<p>Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetus 294/2002 'ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistumisen rajoittamisesta' ei edellytä jättämään suojaa-alueen johtoalueen ulkopuolelle eikä Suomessa ole olemassa virallisia sähkö- ja magneettikenttiin perustuvia voimajohtojen sijoittamista koskevia ohjeita tai määräyksiä.</p> <p>Fingrid on lausunut Hennan alueen kaavoituksesta voimajohtohankkeen ja Hennan hankkeen yhteensovittamiseksi. Voimajohtojen läheisyyteen ei haluta sellaista toimintaa, joka mahdollisesti lisää sähköturvallisuusriskiä tai jossa voimajohtojen läheisyys aiheuttaa esim. magneettikenttiin liittyviä pelkoja. Sähköverkkoyhtiöillä ei ole kuitenkaan juridisia oikeuksia rajoittaa rakentamista voimajohtojen johtoalueen ulkopuolella.</p> <p>Altistuminen sähkömagneettisille kentille on arvioitu lähtökohtaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksen 294/2002 mukaisesti. Esiin on tuotu tutkimusviitteet magneettikenttien mahdollisista vaikutuksista selvästi pienemmilläkin altistumistasoilla kuin mitä STM:n asetuksen suosittelemat enimmäisarvot ovat.</p>
<p>Uudenmaan liitto YVA-ohjelmassa todetaan, että tutkittavan voimajohtoreitin kohdalla on merkintä <i>voimajohtolinja 400 kV</i>. Teksti on syytä korjata ja todeta, että Uudenmaan maakuntakaavassa suunniteltu voimajohtohanke on osoitettu merkinnällä 400 kV voimalinjan ohjeellinen linjaus.</p>	<p>Merkintä on korjattu arviointiselostuksessa.</p>

Mieliipide	Mieliipiteen huomioon ottaminen
<p>Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry Linnuston osalta tarvitaan kattavat maastonselvitykset ja kaikki olemassa oleva linnustotieto hankealueelta (mm. alueellisten lintuyhdistysten Tiira-lintutietopalvelun havainnot, Eläinmuseon petolinturekisterin havainnot ja ELY-keskusten Hertta-tiedot).</p> <p>Lähtöaineistoon pyydetään lisäämään Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden sijainti ym- tiedot. Lisäksi Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry ja Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys pyydetään lisäämään osallisltaan.</p> <p>Kattava lepakkoselvitys puuttuu. Suomen lepakkotieteelliseltä yhdistykseltä on pyydetävä lausuntoa.</p>	<p>Arviointiselostukseen on koottu tiedot FINIBA-, IBA- ja MAALI-kohteista. Tarkempaa linnustonselvitystä ei ole katsottu aiheelliseksi toteuttaa, koska reittivaihtoehdot eivät sijaitseva tärkeillä lintujen pesintä-, ruokailu- tai levähdysalueilla.</p> <p>Kohteiden tiedot on lisätty nykytilakuvaukseen ja vaikutusten arvioinnissa on arvioitu vaikutukset kyseisiin kohteisiin. Lausuntojen pyytämisestä päättää yhteysviranomaisena toimiva Hämeen ELY-keskus.</p> <p>Lepakkoselvitystä ei ole katsottu hankkeen luonne huomioiden tarpeelliseksi ELY-keskuksen kanssa käydyissä keskusteluissa. Vaikutuksia lepakoihin on käsitelty selostuksessa kohdassa 6.10.2.</p>
<p>Henkilö 1, Orimattila Henkilö 2, Luhtikylä Voimajohdon olisi sijoitettava kauemmaksi Valkeajärvestä tai moottoritien ylitse.jolloin häiriö Valkeajärveen minimoituisi, eikä koskemattomaan metsään tulisi uutta käytävää.</p> <p>Voimajohto (VE 2A) esitetään siirrettäväksi oikoradan viereen sijoittuen radan kanssa samaan maastokäytävään Tekemäjärvelle asti.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p> <p>Hankkeessa tarkastellaan jännitetasoltaan ja kokoluokaltaan suurta kantaverkon voimajohtoa. Tiehallinnon ohjeen mukaan moottori- ja moottoriliikenneteiden tiealueelle ei sijoiteta pituussuuntaisia sähköjohtoja tievalaistusta lukuun ottamatta.</p>
<p>Henkilöt 3 ja 4, Orimattila Henkilöt esittävät vaihtoehdon 2C reitin siirtämistä rakennettujen/rakenteilla olevien tonttien välistä kauemmaksi länteen päin.</p>	<p>Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>
<p>Henkilöt 5 ja 6, Orimattila Asukkaat eivät hyväksy vaihtoehtoa 2B, joka kulkisi heidän tulevien kiinteistöjensä yli. Kiinteistölle on haettu ja saatu rakennuslupa vuonna 2014.</p>	<p>Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>
<p>Henkilö 7, Orimattila Vaihtoehto 2C sijoittuu todella lähellä Helsingintien varrella sijaitsevaa asutusta, vaikka reitin siirto kauemmas olisi mahdollista. Vaihtoehdon alle jää kesämökki sekä virkistyskäyttöön tarkoitettu mökkialue. Lisäksi vaihtoehto sijoittuu peltoalueelle.</p> <p>Vaihtoehdon 2C Luhtikylän yli menevällä osuudella avautuu yksi Orimattilan upeimmista ja edustavimmista maisemista. Vaihtoehto 2C rikkoisi kulttuurimaiseman.</p>	<p>Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p> <p>Mieliipiteessä esitetyt maisemalliset arvot on otettu huomioon vaikutusten arvioinnissa. Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön on esitetty selostuksen kohdassa 7.5.</p>
<p>Henkilö 8, Hausjärvi, Hikiä Henkilö ei hyväksy vaihtoehtoa P1 eli Mäntsälän Sähkö Oy:n voimajohdon siirtoa sen nykyiseltä</p>	<p>Vaihtoehto P1 on toinen tarkastelluista teknisistä ratkaisuisista Hikiän sähköaseman läheisyydessä. Sen rinnalla on arvioitu vaihtoehto P0, jossa</p>

Mielipide	Mielipiteen huomioon ottaminen
johtoalueelta.	kyseistä voimajohtoa ei siirretä.
<p>Henkilö 9, paikkakunta ei tiedossa Vaihtoehto 2C Virenojan kautta ei ole järkevä. Kylän tunnusomaisia ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita isoja peltoaukeita halkoo kaksi voimajohtoa. Kolmas voimajohto tuhoaisi vaalittavan maiseman.</p> <p>Maankäytöllisiä aspekteja on tutkittava lähemmin. Yksittäisen viljelijän kokemat taloudelliset tappiot pellolle sijoittuvista voimajohdoista ovat suuria.</p> <p>Reitti Virenojan kautta koskettaa asutusalueita, joita on viime vuosina käytetty asuinrakentamiseen.</p>	<p>Virenojan alueeseen kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltu kohdassa 7.5.</p> <p>Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan on arvioitu selostuksen kohdassa 8. Peltopylväsratkaisu vähentää lausunnossa mainittuja haittoja, mutta haittoja voi kuitenkin esiintyä. Haittoja korvataan lunastusmenettelyn yhteydessä.</p> <p>Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 294/2002 'ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistumisen rajoittamisesta' ei edellytä jättämään suoja-alueita johtoalueen ulkopuolelle eikä Suomessa ole olemassa virallisia sähkö- ja magneettikenttiin perustuvia voimajohtojen sijoittamista koskevia ohjeita tai määräyksiä.</p>
<p>Henkilö 10, Orimattila Vaihtoehto 2A sijoittuu liian lähelle kiinteistöjä ja rakenteilla olevaa uudisrakennusta. Henkilö esittää vaihtoehdoksi hyödyntää junaradan ja moottoritien valmista käytävää ja edelleen Tekemäjärven itäpuolitse Nikkijärven suuntaan.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p>
<p>Henkilö 11, Orimattila-Pennala Henkilö kritisoi reittilinjaa 2A, sillä linja kulkee henkilön metsätilan poikki halkaisten sen kahteen osaan. Tilalla on lisäksi hyvin vaalittu ranta-alue, jonka ekosysteemiä voimajohto häiritsisi.</p>	<p>Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>
<p>Henkilö 12 ja 13, Henna, Orimattila Voimalinja T1 tulisi alle 100 metrin päähän asutuksesta (mitattu 61 metriä). Lisäksi asutuksen takana on moottoritie E75. Tällä hetkellä asutuksen ja moottoritien välissä on metsää, joka voimalinjan vuoksi niitettäisiin. Metsä on toiminut tähän asti melu- ja näkösuojana.</p> <p>Henkilöt ovat erittäin huolestuneita myös terveysvaikutuksista sekä vaikutuksista monimuotoiseen eliöstöön alueella. Lisäksi henkilöt toteavat talonsa arvon romahtavan voimalinjan vuoksi.</p>	<p>Johtoreitti on kyseisessä kohdassa siirretty radan länsipuolelle haitallisten vaikutusten vähentämiseksi, johtoreittiä on lisäksi muutettu etelämmäksi haittojen vähentämiseksi. Etäisyys asutukseen on uudessa linjauksessa yli 100 metriä.</p> <p>Arviointiselostuksessa on arvioitu eri vaihtoehtojen terveysvaikutukset. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon on arvioitu yleispiirteisenä. Yksittäisille kiinteistöille aiheutuvia haittoja arvioidaan ja tarvittaessa korvataan lunastusmenettelyn yhteydessä.</p>
<p>Henkilö 14 ja 15, Luhtikylä, Orimattila Vastustavat maastokäytävän siirtosuunnitelmaa Hennan asemalta etelää kohti. Asuinrakennuksen ja moottoritien välinen metsä poistuisi yli puolella moottoritien varressa. Metsää on tarkoituksella pidetty ylitieänä melusuojauksen vuoksi.</p> <p>Henkilö ehdottaa, että nykyinen maastokäytävä</p>	<p>Johtoreitti on kyseisessä kohdassa siirretty radan länsipuolelle haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>

Mieliipide	Mieliipiteen huomioon ottaminen
<p>pidetään linjan ensisijaisessa vaihtoehtona. Jos on pakko siirtää, tulisi uusi linjaus tehdä moottoritien ja rautatien länsipuolelle.</p>	
<p>Henkilö 16, 17, 18 ja 19, Orimattila Henkilöt ehdottavat kolmea eri vaihtoehtoa: Moottoritien ja Oikoradan väliin sijoittuvaa vaihtoehtoa, Rautarouvan paikalle sijoittuvaa vaihtoehtoa ja 2B:lle uusi linjaus tilojen Metsola ja Kaski kohdalla. Vanha linjaussuunnitelma olisi mennyt kahden perheen talojen välistä ja vienyt kyseisiltä maa- ja metsätalous elinkeinon.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi voimajohtoreitti, joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven länsipuolelta.</p> <p>Vaihtoehto 2C asettuu Unkeriin astin Rautarouvan tilalle.</p> <p>Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>
<p>Henkilö 20, Viljaniemen kylä, Orimattila Henkilö vastustaa vaihtoehtoa 2B. Vaihtoehto pilaa kulttuurimaiseman ja kulkisi kallioidensuojeluohjelman kuuluvan lakimaan yli. Linja kulkee myös Isovuori nimisen kallioalueen läpi, joka on luonnonsuojelullisesti arvokas alue.</p> <p>Henkilö arvioi vaihtoehdon 2C parhaaksi. Linja tulisi toteuttaa siten, että se seuraisi vanhaa linjaa Pennalasta Hennaan asti. Vaihtoehto 2A on parempi kuin 2B.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan, METSO-kohteisiin sekä luonnonsuojelukohteisiin.</p>
<p>Henkilö 21, Lahti YVA-ohjelmassa ei ole huomioitu Miekkion osayleiskaavassa esitettyä paikallisesti arvokasta maisema-aluetta. Lisäksi Puujoen tulvaniitty on tärkeä lintujen ruokailu- ja levähdyspaikka. Alueelle on valmistunut keväällä 2014 näkötorni, os. Anttilanpolku 370 Hollola.</p> <p>YVA-ohjelmassa ei ole huomioitu yksittäisille elinkeinonharjoittajille koituvia haittoja. Vaihtoehto 2A on linjattu kulkemaan maatilan pelloille viidelle eri peruslohkolle 1,5 km:n matkan.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on otettu huomioon myös paikallisesti arvokkaat maisemakohteet. Lisäksi hankkeen vaikutukset linnustoon on selvitetty.</p> <p>Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan on arvioitu kohdissa 8.6 ja 8.7. Yksittäisille maanomistajille mahdollisesti syntyvien haittojen korvausmenettely tai sitä koskevan yksityiskohtaisen tiedon hankkiminen ei YVA-lain mukaan sisälly arviointityöhön. Johtoreittiä on tarkistettu kyseisessä kohdassa haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.</p>
<p>Henkilö 22, Orimattila Henkilö omistaa maatilan linjan 2C:n vieressä ja vastustaa linjaa jyrkästi. Viljelyn kannalta tolpat, harukset ja sähkölangat aiheuttavat esteitä ja rajoituksia. Henkilön asunto on ”kulttuurimaisemassa”, jonka linja tuhoaisi. Jo nykyinen linja aiheuttaa melua, jota uusi linja lisää. Alue on myös tärkeä muuttolintujen levähdyspaikka.</p>	<p>Peltopylväsraatkaisua on suunniteltu yhteistyössä maanviljelijöiden kanssa. Kuitenkin henkilön mainitsemia vaikutuksia mahdollisesti esiintyy.</p> <p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan ja meluun sekä linnustoon.</p>
<p>Henkilö 23, Orimattila Hennan kierrolle ei ole henkilön mielestä esitetty tarpeeksi painavia syitä. Esittää, että voimajohdon linjaus pidetään nykyisessä paikassa, sillä kunnalla on ollut tieto sähkölinjasta jo alueen ostaessaan.</p>	<p>Selostuksessa on tarkasteltu sekä nykyiselle paikalle sijoittuvaa vaihtoehtoa että Hennan alueen eteläpuolitse kiertävää vaihtoehtoa.</p>
<p>Henkilö 24, paikkakunta ei tiedossa Vastustaa linjan itäpuoleisen reitin voimalinjan</p>	<p>Meluvaikutukset on selvitetty aiemmin tehtyjen Liikenneviraston maanteiden meluselvityksien</p>

Mielipide	Mielipiteen huomioon ottaminen
<p>siirtoa. Jos itäpuolelle rakennetaan linja, tarvitaan melusuoja. Henkilö ehdottaa vanhan linjan tai länsipuolisen linjan käyttöä.</p>	<p>perusteella.</p>
<p>Henkilö 25-127 (2 kirjuria, 101 allekirjoittanutta) Niemenkylä, Orimattila Vastustavat jyrkästi vaihtoehtoa 2C, sillä alue on kulttuurimaisemallisesti ja virkistyskäyttöarvoiltaan tärkeä. Alueella myös asuu paljon ihmisiä. Keskustaa lähellä olevat metsät ovat suosittua marjastus- ja metsästysseutua.</p> <p>Perinnemaisemakohteet on tarkastettu noin 500 m etäisyydeltä tutkittavista voimajohtoreiteistä. Etäisyys vaikuttaa henkilöiden mielestä aivan liian pieneltä.</p> <p>Vaihtoehto 2C:n vaikutus liike- ja yritystoimintaan on haitallista. Mahdollinen voimalinja ei myöskään kannusta uudisrakentamiseen alueella.</p> <p>Asukkailla on epävarma olo kerrotun 30 metrin asutuksen varoetäisyyden suhteen. Pyydetään ottamaan huomioon myös psyykinen terveys.</p> <p>Miksi eri vaihtoehtojen kustannusarvioita ei ole käytössä?</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan sekä sosiaaliset vaikutukset, johon kuuluu virkistäytyminen.</p> <p>YVA-ohjelmassa mainittu etäisyys on lähtökohtana arvioitavien kohteiden valinnalle. Perinnemaisemilla tarkoitetaan ns. perinnebiotooppeja eli kasvillisuudeltaan perinteisiä kulttuuriympäristöjä, kuten kedot ja niityt. Maisema- ja kulttuuriympäristön kohteet on koottu kolmen kilometrin etäisyydeltä.</p> <p>Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan on arvioitu kohdassa 8. Yksittäisille maanomistajille mahdollisesti syntyvien haittojen korvausmenettely tai sitä koskevan yksityiskohtaisen tiedon hankkiminen ei YVA-lain mukaan sisälly arviointityöhön.</p> <p>Terveysvaikutukset on arvioitu kohdassa 9.</p> <p>YVA-menettelyssä tarkastellaan hankkeen vaihtoehtojen YVA-lainsäädännön mukaisia ympäristövaikutuksia. Taloudelliset tekijät vaikuttavat hankkeen myöhempään päätöksentekoon.</p>
<p>Henkilö 128 ja 129, Orimattila Linjauksen 2C (Huhdanojan) maisema-arvoja heikentävät vaikutukset ovat vähäisempiä ja tulevan voimajohtohankkeen rakentamisen tulisi keskittyä tähän vaihtoehtoon. Reitin 2B varrella on maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita ja reitti rikkoo yhtenäisen metsäalueen.</p> <p>Reitin 2A osalta vaikutukset alueen tilojen käyttömahdollisuuksiin (mm. rakentaminen ja metsänhoito) ovat kohtuuttomat.</p>	<p>Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan on arvioitu kohdassa 8. Yksittäisille maanomistajille mahdollisesti syntyvien haittojen korvausmenettely tai sitä koskevan yksityiskohtaisen tiedon hankkiminen ei YVA-lain mukaan sisälly arviointityöhön.</p>
<p>Henkilö 130, Virenoja, Orimattila Henkilö ei hyväksy voimajohtohankkeen rakentamista Haikulan kautta. Porvoonjokilaakson maisema ja käyttöarvo ovat jo kärsineet tarpeeksi kahdesta nykyisestä voimalinjasta. Henkilöllä alueella kesämökki, jonka käyttöturvallisuudesta henkilöllä huolta (etäisyys voimalinjaan n. 50 m). Myös muuttolintujen muuttoreitti kulkee suunnitellun linjan päällä (joutsenia ja hanhia).</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan ja huomioitu terveysvaikutukset. Vaikutukset linnustoon on arvioitu kohdassa 6.9.</p>
<p>Henkilö 131, Virenoja, Orimattila Suunniteltu voimajohto rikkoo merkittävä tavalla Porvoonjoen läheisyydessä sijaitsevan tärkeän maanviljelyalueen niin maisemallisesti kuin ympäristöhaittojen vuoksi. Alueen</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan ja luontoon.</p> <p>Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan on arvioitu kohdassa 8.</p>

Mielipide	Mielipiteen huomioon ottaminen
<p>tonttimaata on vuosien saatossa yritetty ostaa, ja voimalinja olisi ”kuolinisku mahdollisille tonttikaupoille.”</p>	
<p>Henkilö 132, Oitti, Hausjärvi, Hikiä Tuo esiin rakentamisvaiheessa huomioon otettavia asioita. Rakentamisesta olisi hyödyllistä ilmoittaa maanviljelijöille rakentamiskesää edeltävän vuoden heinäkuussa, jotta tämä osataan huomioida syyskylvöissä.</p> <p>Tulisi selvittää liittyykö vanhoissa pylväissä käytettyyn maaliin riskejä lyijyn sirtymisestä maaperään ja edelleen kasveihin.</p> <p>Lisäksi henkilö on tehnyt ehdotuksen mailleen sijoitettavista pylväistä perustuen Hikiällä Eskon koululla mainittuun pylväsväljen 50 metrin kasvusta.</p>	<p>Maanomistajiin ollaan henkilökohtaisesti yhteydessä ennen rakentamisen aloittamista.</p> <p>Fingridin tiedossa ei ole, että vanhoissa pylväissä käytettyyn maaliin liittyisi lausunnossa esitetyn tyyppistä riskiä.</p>
<p>Henkilö 133 (Virenojan nuorisoseuran puolesta) Vaihtoehto 2C turmelee lisää kulttuuri-/perinnemaisemaa, joka avautuu Virenojan nuorisoseuran talolta vanhalle Porvoonjoen laajentuma-alueelle. Toteutuessaan 2C vaihtoehto lisää merkittävästi riskiä muuttolintujen siirtymiselle kauemmaksi luontaisilta levähdys- ja pesimispaikoiltaan.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan kohdassa 7.5 sekä linnustoon kohdassa 6.9.</p>
<p>Henkilö 134 ja 135, Orimattila Linjan 2C vaikutukset maisemaan ovat vähäisimpiä. Reitin 2B varrella on maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita, jotka tulee huomioida. Järvikylän ja Mustajärven välinen metsäalue tulee säilyttää arvokkaana luontokohteena.</p> <p>Reitti 2A rikkoisi metsäalueiden kokonaisuuden ja aiheuttaisi melu- ja maisemahaittaa. Suunniteltu reitti halkaisee maakuntakaavan mukaisen asuinrakentamiselle osoitetun alueen. Rakentamisessa on huomioitava Tekemäjärven suojelualueen lintujen lentoreitit ja Mustajärven ainutlaatuisuus.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia maisemaan, luontoon, linnustoon ja meluun sekä maankäyttöön. Mielipiteissä esitetyt asiat on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p>
<p>Henkilö 136-199 (33 allekirjoittanutta), Orimattila Henkilöt vastustavat jyrkästi 2B toteuttamista, koska linja halkaisee yhtenäiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ja kulttuurimaisema kärsii.</p> <p>Henkilöt kannattavat vanhan linjan käyttöä (reitti 2C). Henkilöt ehdottavat Fingridin ja jakeluverkkoyhtiön yhteistyötä, jotta kolmatta johtokäytävää reittiosuudella 2C g-h ei tarvita.</p>	<p>Esitetyt mielipiteet vaihtoehtoista 2A, 2B ja 2C on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p> <p>Molemmat nykyiset voimajohtodot ovat Fingridin omistuksessa. Mielipiteessä esitetty ratkaisu edellyttäisi molempien nykyisten voimajohtojen rakentamisen uudelleen. Voimajohtojen elinkaari ei kuitenkaan edellytä niiden uusimista eikä johtojen uusiminen siten olisi kustannustehokasta ja Fingridin omaisuudenhallintaperiaatteiden mukaista.</p>

Mielipide	Mielipiteen huomioon ottaminen
<p>Vaihtoehdossa 2A selvittäisiin Pennalan sähköaseman läheisyydessä mahdollisimman vähäisellä johtokäytävämäärällä. Moottoritie luo jo ennestään melua, joten meluhaitat eivät kasvaisi.</p> <p>2A vaihtoehdon osalta tulee tutkia Tekemäjärven pohjois-/länsipuolelta sekä Hennan asemakaava-alueen länsipuolelta menevä vaihtoehto.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p> <p>Jatkosuunnittelusta teknisin perustein toteuttamiskelvottomina karsituille vaihtoehdoille on esitetty perustelut kohdassa 4.2 ja 4.3.</p>
<p>Henkilöt 200-243 (43 allekirjoittanutta), Viljaniemen kylä, Orimattila Kylän asukkaat vastustavat 2B linjan toteuttamista. Linja halkaisee yhtenäiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, jotka ovat maakuntakaavassa merkitty arvokkaiksi kulttuurimaisemiksi. Linja laskee myös alueen arvoa ja suunniteltujen tonttipaikkojen käyttöä. Henkilöiden mielestä jo olemassa olevaa maastokäytävää on hyödynnettävä.</p> <p>Henkilöt toivovat tutkittavan neljännen vaihtoehdon, joka kiertäisi Hennan alueen ja Tekemäjärven länsipuolitse ja sen jälkeen seuraisi Helsinki-Lahti moottoritietä lähelle Hollolan rajaa, missä kääntyisi kohti Pennalan muuntoasemaa.</p>	<p>Esitetyt mielipiteet asiat vaihtoehdosta 2B on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p> <p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p>
<p>Henkilö 244, Orimattila 2C linja aiheuttaa huomattavaa lisähaittaa maataloudelle, koska pelloilla on jo kaksi voimajohtoa, joita ei olla purkamassa. Kolmas linja olisi lähellä asutusta. Uusi linja on merkittävä haitta asuinrakennusten sijoittamiselle.</p>	<p>Esitetyt mielipiteet vaihtoehdosta 2C on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p> <p>Arviointiselostuksessa on otettu tarkasteluun uusi alavaihtoehto (2A TK), joka kiertää Valkeajärven ja Tekemäjärven niiden länsipuolelta.</p>
<p>Henkilö 245 ja 246, Pennala, Orimattila Henkilöt pyytävät maisema-arkkitehtiä tulemaan paikan päälle Kaldean kylän maisema-alueelle. Pyydetään myös kiinnittämään huomiota M27 maisema-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin.</p>	<p>Maisema-arkkitehti on toteuttanut tarvittavat maastokäynnit ilman asukkaiden tapaamista. Esitetyt mielipiteen asiat alueen maisemallisista arvoista on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p>
<p>Henkilö 246, Pennala, Orimattila 2B linjaus kulkee Mustajärven, Viljaniemen ja Rautamäen halki alueilla, joilla maaston korkeuserot ovat suuria. Rautamäessä on lisäksi rakentamisesta vapaa, arvokas maaseutuelinkeinon ja kulttuurimaiseman alue (M27, Virenojan maisema-alue). Porvoonjoen lähistöllä on tärkeä muuttolintujen levähdysalue. Porvoonjoki on lisäksi tunnustettu maakunnallisesti tärkeäksi virkistysarvoiltaan.</p> <p>2B-linjauksessa voimajohto kulkisi koko matkaltaan uudessa maastokäytävässä, vaikka maankäyttö- ja rakennuslaissa edellytetään</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset maisemaan ja linnustoon. Esitettyjen mielipiteiden asiat on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p> <p>Perusteet esitettyihin vaihtoehtoihin on esitetty YVA-selostuksessa. YVA-menettelyn tarkoitus on arvioida vaihtoehtoisten hankkeen toteutustapojen keskeisiä ympäristövaikutuksia sekä vertailla vaihtoehtoja keskenään. Hankkeen lähtökohtana on ollut uuden voimajohdon sijoittaminen nykyisten voimajohtojen paikalle tai yhteyteen.</p>

Mielipide	Mielipiteen huomioon ottaminen
<p>käyttämään ensisijaisesti jo olemassa olevia johtokäytäviä.</p>	
<p>Henkilö 247, 248, 249, 250, Luhtikylä, Orimattila Linjavaihtoehto Tekemäjärven pohjoispuolelta vaarantaa lintujen terveyden tällä reitillä. Alueella on useampikymmenpäinen teerilauma, sekä muutama metso-, joutsen- ja kurkipariskunta. Lintujen lisäksi metsäerämaalla on hirvien talvikerääntymisalue. Pienillä järvillä on myös loma-asutusta. Henkilöt pyytävät valitsemaan linjavaihtoehdon pienimpien haittojen, eikä maanomistajien mukaan. Henkilöt toivovat, että vanhaa maastokäytävää hyödynnetään mahdollisimman paljon.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset luontoon, linnustoon ja meluun sekä maankäyttöön. Esitettyjen mielipiteiden asiat on otettu huomioon selostuksen laadinnassa.</p>
<p>Henkilö 251 Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri On hyvä, että uusille linjaosuuksille on esitetty eri vaihtoehtoja. Niiden arvioinnissa tulee arvioida myös metsän pirstoutumisen vaikutukset hehtaarimääräisesti ja suhteessa ekologisiin yhteyksiin. 2B on tässä suhteessa lähtökohtaisesti ongelmallisin.</p> <p>Metsissä tulee arvioida myös merkittävät METSO-kriteerit (luokkien I ja II kohteet) täyttävien metsien keskittymien luontotyypit.</p> <p>Nyt esitetty arvottamiskriteeristö ei mahdollista järkevällä tavalla merkittävyydeltään eri tasoisten luontoalueiden tunnistamista ja arvottamista. Huomattava edistysaskel olisi, jos kriteeristönä käytettäisiin esim. Uudenmaan liiton asiantuntijatyönä tehtyjä maakunnallisen luontoalueen arvottamiskriteereitä (LAKU).</p> <p>Lisäksi linnustaselvitys, ml. törmäysvaaran kasvu esim. moottoriteillä tulee esittää selostuksessa. FINIBA-kohteiden lisäksi pitää tarkistaa ns. MAALI-kohteet BirdLife Suomesta.</p>	<p>Voimajohton vaikutukset metsäalueiden pirstoutumiseen on arvioitu.</p> <p>METSO-ohjelman kohteet on selvitetty Hämeen ELY-keskukselta. Saatavissa olleen tiedon mukaan voimajohtoreiteillä ei ole Metso-ohjelman kohteita.</p> <p>Eri tasoisia alueita on käsitelty luontovaikutusten arvioinnissa. Kriteeristö, kuten mielipiteen esittäjä huomauttaa, on toimiva yksittäisten kohteiden osalta, mutta ei kokonaisuuden kannalta. Tämän takia myös vaikutuksia kokonaisuuksiin on arvioitu.</p> <p>LAKU-kriteeristöä ei tässä hankkeessa ole käytetty arvottamiskriteeristönä. LAKU-kriteeristö on varsin toimiva maankäytönsuunnittelua varten. Sen sijaan linjamaisessa hankkeessa alueiden arvottamiseen liittyy huomattavia varauksia. Tällaisia on muun muassa muut hankkeet ja keskeisimpänä metsätalous. Hankealueen metsät ovat voimakkaassa metsätalousskäytössä ja metsäalueiden luonnontilaiset pienkohteet johtoreiteillä on inventoitu.</p> <p>Arviointiselostukseen on koottu tiedot FINIBA- sekä MAALI-kohteista.</p>